

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Stanisław Jarosz

Warszawa, dnia 13 kwietnia 2010 r.

Pani
Małgorzata
Krasnodębska-Tomkiel
Prezes Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów

P/09/052
KGP-4100-05-01/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli² przeprowadziła w Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanym dalej UOKiK lub Urzędem), kontrolę wykonania budżetu państwa w 2009 r. w części 53.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 1 kwietnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Pani Prezes niniejsze wystąpienie.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w 2009 r. w części 53 – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w tym realizację dochodów budżetowych, planowanie i realizację wydatków budżetowych (wydatkowanie środków z rezerw celowych, planowanie i realizację wydatków majątkowych, udzielanie dotacji), funkcjonowanie systemu rachunkowości, wiarygodność ksiąg rachunkowych oraz prowadzenie sprawozdawczości budżetowej. Skala stwierdzonych w toku kontroli uchybień i nieprawidłowości pozwoliła na wydanie powyższej oceny.

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

1. Dochody budżetu państwa zrealizowane w 2009 r. w części 53 – UOKiK, wyniosły 83 578 tys. zł i były wyższe o 40 527 tys. zł, tj. o 94,1% od dochodów zaplanowanych w *ustawie z dnia 17 lipca 2009 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2009*³ (43 051 tys. zł). Osiągnięte dochody były także wyższe (o 35 985 tys. zł, tj. o 75,6%) od dochodów zrealizowanych w 2008 r. (47 593 tys. zł). Dominującym źródłem dochodów, w tym ponadplanowych, były wpłaty przedsiębiorców ukaranych przez Prezesa UOKiK za łamanie przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów.

1.1. Głównym źródłem dochodów (stanowiącym 99%) były kary pieniężne od przedsiębiorców za naruszenie przepisów *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*⁴. Dochody z tego tytułu wyniosły 82 756 tys. zł i w stosunku do *ustawy budżetowej na rok 2009* po zmianie (42 400 tys. zł) były wyższe o 40 356 tys. zł, tj. o 95,2%. W porównaniu do 2008 r. (35 795 tys. zł) dochody z tego tytułu były wyższe o 46 961 tys. zł, tj. o 131,2%.

1.2. Dochody budżetowe gromadzone na rachunku bankowym Urzędu były przekazywane na rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa w Ministerstwie Finansów w terminach określonych w § 4 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa*⁵.

1.3. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że wprawdzie procentowe przekroczenie planu dochodów (o 94,1%) było znacząco niższe niż w latach poprzednich (w 2008 r. plan przekroczone o 830%, w 2007 o 380%, a w 2006 o 860%), to jednak osiągnięcie takiego wyniku możliwe było ze względu na nowelizację *ustawy budżetowej na rok 2009*. Bez zmiany planowanej kwoty dochodów w trakcie 2009 r. przekroczenie planu wyniosłoby ponad 700%. Przyczyną znacznego niedoszacowania dochodów przez UOKiK jest prezentowane od wielu lat podejście, że zaplanować należy tylko takie dochody z kar, których prawdopodobieństwo wpływu w momencie planowania jest bliskie 100%.

NIK dostrzega obiektywne przyczyny trudności w opracowywaniu materiałów planistycznych. Na niemożność precyzyjnego zaplanowania w Urzędzie dochodów wpływa przede wszystkim korzystanie przez przedsiębiorców, na których nałożone zostały kary, z drogi sądowej i w konsekwencji długotrwałe postępowania odwoławcze. Częstokroć toczą się one w dwóch instancjach oraz postępowaniu kasacyjnym. Zdaniem NIK, powyższe

³ Dz.U. Nr 128, poz. 1057.

⁴ Aktualnie obowiązuje *ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Poprzednio, do dnia 21 kwietnia 2007 r., obowiązywała *ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* Dz.U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.

⁵ Dz.U. Nr 116, poz. 784 ze zm.

uwarunkowania nie uniemożliwiają jednak planowania dochodów w wysokości bardziej zbliżonej do ich późniejszego wykonania.

Zaplanowana w projekcie budżetu części 53 oraz w *ustawie budżetowej na rok 2009 z dnia 9 stycznia 2009 r.*⁶ kwota dochodów (10 410 tys. zł) podniesiona została w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2009 r., do kwoty 43 051 tys. zł. Proponując zwiększenie zaplanowanych dochodów o 32 641 tys. zł, UOKiK wziął pod uwagę, że w momencie planowania nowelizacji, wpływy z tytułu kar pieniężnych wyniosły 33 505,7 tys. zł, do końca 2009 r. przewidywano wpłaty w wysokości 15 500 tys. zł, a także, iż istniało wysokie ryzyko konieczności zwrotu części tzw. opłaty prolongacyjnej nałożonej na przedsiębiorstwo PKP Cargo SA i przez to przedsiębiorstwo uiszczonej – w wysokości 6 600 tys. zł. Ostatecznie ujęta w znowelizowanej *ustawie budżetowej* planowana kwota dochodów (43 051 tys. zł) przekroczone została o 40 527 tys. zł. NIK uznaje, że spośród wpłat kar, które wpłynęły istotnie na wielkość przekroczenia zaplanowanych dochodów budżetowych, tj. kwoty 20 000 tys. zł i kwoty 9 500 tys. zł od PKP Cargo SA⁷, do wzięcia pod uwagę przy okazji nowelizacji budżetu w lipcu 2009 r. nie kwalifikowała się jedynie pierwsza z tych kar, z racji trwającego w tej sprawie postępowania odwoławczego. Nieuwzględnienie drugiej z ww. kar było nieuzasadnione, gdyż postanowienie Sądu Najwyższego o odmowie przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej w tej sprawie wpłynęło do Urzędu w dniu 18 maja 2009 r., a na postanowienie Prezesa UOKiK o odmowie odroczenia zapłaty kary⁸ środek zaskarżenia nie przysługiwał. Zdaniem NIK uzasadnione było natomiast wzięcie przez UOKiK pod uwagę ryzyka konieczności zwrotu ww. opłaty prolongacyjnej.

1.4. W 2009 r. należności pozostałe do zapłaty w części 53 wyniosły 3 116 tys. zł i stanowiły 6,7% takich należności na koniec 2008 r. W tym zaległości netto na koniec 2009 r. wyniosły 3 108 tys. zł i stanowiły 6,7% takich zaległości na koniec 2008 r. Stosunek zaległości netto do osiągniętych dochodów w latach 2008 i 2009 wyniósł odpowiednio 97,4% i 3,7%. Na tak znaczące zmniejszenie kwoty zaległości netto w 2009 r. w porównaniu do 2008 r., zdaniem Głównego Księgowego Resortu złożyło się kilka czynników⁹: w 2008 r. rozstrzygnięciu uległo kilka kluczowych spraw, w wyniku czego prawomocne stały się kary o wysokich kwotach, Urząd skutecznie dochodził należnych Skarbowi Państwa dochodów, ponadto zaległości powstałe na 31 grudnia 2009 r. były zdecydowanie, co do kwot niższe, niż te które uprawomocniły się w 2008 r.

⁶ Dz.U. Nr 10, poz. 58.

⁷ Nałożonych decyzjami nr DOK-142/2004 i nr DOK-172/2005 na spółkę PKP Cargo SA.

⁸ Postanowienie Prezesa UOKiK z dnia 15 czerwca 2009 r.

⁹ Pismo z dnia 3 marca 2010 r. (bez znaku).

2. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pod względem celowości, rzetelności, legalności i gospodarności realizację wydatków budżetowych Urzędu. W *ustawie budżetowej na rok 2009* w części 53 zaplanowano wydatki w kwocie 52 074 tys. zł. W wyniku prac nad nowelizacją *ustawy budżetowej na rok 2009* obniżono zaplanowaną kwotę wydatków Urzędu o 2 727 tys. zł, do wysokości 49 347 tys. zł. W wyniku przeniesień dokonanych w trakcie roku budżetowego decyzjami Ministra Finansów, plan wydatków został zwiększony do 49 800 tys. zł o środki pochodzące z rezerwy celowej budżetu państwa (453 tys. zł).

W 2009 r. wydatki budżetowe zrealizowano w kwocie 48 794 tys. zł, stanowiącej 98,0% planu po zmianach. Niewykorzystane środki w kwocie 206 tys. zł zostały zwrócone na centralny bieżący rachunek wydatków budżetu państwa, natomiast na 800 tys. zł dokonano blokady. Przyczyną niezrealizowania zaplanowanych wcześniej wydatków, jak wyjaśniła Pani Prezes UOKiK w piśmie do MF¹⁰, było m.in. opóźnienie w realizacji szkoleń dla użytkowników aplikacji obsługującej system SHRIMP w celu monitorowania pomocy publicznej, wynikające z przedłużających się prac nad rozporządzeniem przewidującym wdrożenie do tego systemu oprócz jednostek samorządu terytorialnego, również jednostek podległych MF, tj. urzędów i izb skarbowych. Kolejne środki, które nie zostały w pełni wykorzystane, były zarezerwowane na sfinansowanie badań próbek paliw, co wynikało z mniejszej, niż pierwotnie planowano liczby pobieranych i przekazywanych do kontroli próbek paliw. Część zablokowanych środków stanowiły oszczędności, jakie udało się osiągnąć w toku przeprowadzonych postępowań przetargowych na zakupy inwestycyjne. Kontrola nie wykazała nadmiernego gromadzenia środków finansowych na rachunku UOKiK.

W porównaniu do 2008 r. zrealizowane wydatki były niższe o 4 214 tys. zł, tj. o 7,9%.

2.1. Środki otrzymane z rezerw celowych wydatkowane zostały zgodnie z przeznaczeniem, w sposób nie wykazujący nieprawidłowości. W wyniku przeniesień dokonanych w trakcie roku budżetowego sześcioma decyzjami Ministra Finansów plan wydatków został zwiększony o 453 tys. zł. Środki z rezerw wydatkowane zostały na wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla członków korpusu służby cywilnej (431 tys. zł), a także na sfinansowanie dwóch jednomiesięcznych staży i wizyty studyjnej dla pracowników UOKiK, związanych z przygotowaniem administracji do objęcia przez Polskę Prezydencji w UE oraz z reprezentacją Polski przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości przez UOKiK (22 tys. zł).

¹⁰ Pismo znak DBA-10/3110-1(70)/2009 z dnia 21 grudnia 2009 r.

2.2. Kontrola nie wykazała przekroczenia limitu wydatków na wynagrodzenia, określonych w *ustawie budżetowej na rok 2009* oraz w decyzjach Ministra Finansów dotyczących zmian planu wydatków.

Przeciętne zatrudnienie¹¹ w 2009 r. wyniosło 424 etaty. W porównaniu do 2008 r. (437 etatów) było niższe o 13 etatów, tj. o 3,0%. W porównaniu do planowanego limitu zatrudnienia (505 etatów)¹² przeciętne zatrudnienie było niższe o 81 etatów, tj. o 16,0%.

Łączne wydatki na wynagrodzenia wyniosły w 2009 r. 28 556 tys. zł i stanowiły 98,2% wielkości planowanej po zmianach (29 065 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na 1 pełnozatrudnionego wyniosło w 2009 r. 5 612 zł. i w porównaniu do 2008 r. wzrosło o 329 zł, tj. o 6,2%.

2.3. NIK negatywnie pod względem legalności ocenia niezastosowanie się UOKiK do ograniczeń wynikających z art. 1 pkt 2 i art. 3 *ustawy z dnia 13 lutego 2009 r. o zmianie ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw*¹³. Powyższe spowodowało nieuprawnione wydatkowanie na wynagrodzenia (z pochodnymi) kwoty 34 409,14 zł.

UOKiK nie ustalił wysokości wynagrodzenia osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe („R”) za okres od 1 marca do 31 grudnia 2009 r. w wysokości wynagrodzenia przysługującego tym osobom w grudniu 2008 r., tj. w sposób zgodny z art. 1 pkt 2 ww. *ustawy z dnia 13 lutego 2009 r.* W związku z powyższym, przez cały rok wynagrodzenia osób z tzw. „R” wyliczane były w oparciu o kwotę bazową w wysokości 1 853,35 zł, zamiast w miesiącach marzec–grudzień w oparciu o kwotę bazową w wysokości 1 766,46 zł.

Nie zastosowano również przepisu art. 3 *ustawy z dnia 13 lutego 2009 r.*, mocą którego wprowadzono zasadę, że w 2009 r. do osób zajmujących kierownicze stanowiska nie stosuje się przepisu art. 24 ust. 2 *ustawy z 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych*¹⁴, co oznacza zakaz wypłacania nagród osobom zatrudnionym na kierowniczych stanowiskach państwowych. Dwóm spośród trzech osób z tzw. „R”, tj. Wiceprezesom UOKiK w grudniu 2009 r. wypłacone zostały nagrody po 10 380 zł.

¹¹ Wraz z Gospodarstwem Pomocniczym UOKiK.

¹² W tym 35 etatów Gospodarstwo Pomocnicze UOKiK.

¹³ Dz.U. Nr 33, poz. 254.

¹⁴ Dz.U. z 2001r. Nr 86, poz. 953 ze zm.

Dyrektor Generalny UOKiK wyjaśniła¹⁵, że nie wprowadzono ograniczeń, o których mowa wyżej, z powodu nieumyślnego błędu pracownika Urzędu. Doszło do tego w wyniku niedopatrzenia spowodowanego spiętrzeniem prac kadrowych, które miało miejsce w marcu 2009 r. Od 1 stycznia przestał istnieć Główny Inspektorat Inspekcji Handlowej (GIIH), a jego pracownicy (170 osób) stali się pracownikami Urzędu. Wszystkie prace „kadrowe” z tym związane musiały być wykonane do 31 marca 2010 r., gdyż taki termin wskazany był w ustawie likwidującej GIIH. Dodatkowo, również w marcu, wchodziła w życie nowa ustawa o służbie cywilnej, której przepisy przejściowe przewidywały 30-dniowe terminy na dokonanie określonych czynności, i w związku z tym pewne analizy musiały być wykonane jeszcze przed jej wejściem w życie. Podobnej treści wyjaśnienia złożyła też Naczelnik Wydziału Kadr i Szkolenia¹⁶. Stwierdziła, że niezastosowanie się do stosownych postanowień *ustawy z dnia 13 lutego 2009 r.* wynikało z przeoczenia tej nowelizacji, spowodowanego spiętrzeniem prac kadrowych związanych z załatwianiem spraw pracowniczych byłych pracowników GIIH.

W dniu 23 lutego 2010 r. UOKiK złożył do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, w którym stwierdzono, że niezastosowanie się do postanowień art. 1 pkt 2 i art. 3 *ustawy z dnia 13 lutego 2009 r.* spowodowało, że wydatkowano środki publiczne przeznaczone na wynagrodzenie (z narzutami) osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe w kwocie większej niż dopuszczalna o 34 409,14 zł. W zawiadomieniu zapisano, że ten nieuprawniony wydatek nastąpił w wyniku niedochowania należytej staranności przez Naczelnika Wydziału Kadr i Szkolenia oraz Dyrektora Generalnego Urzędu jako osoby podpisującej listy płac.

2.4. NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w planowaniu i realizacji wydatków majątkowych. W projekcie budżetu UOKiK na 2009 r. ustalono plan zakupów inwestycyjnych na kwotę 2 020 tys. zł. Po nowelizacji *ustawy budżetowej na rok 2009* budżet wydatków majątkowych UOKiK uległ zmniejszeniu o 680 tys. zł i wyniósł 1 340 tys. zł. Ostatecznie na zakupy inwestycyjne w 2009 r. wydatkowano 1 281 tys. zł, tj. 95,6% kwoty w planie po zmianach i 95,6% kwoty wydatkowanej w 2008 r. Szczegółowe badanie zakupów inwestycyjnych na kwotę 722 tys. zł, tj. 56,4% wydatkowanych w 2009 r. na ten cel środków, nie wykazało nieprawidłowości.

¹⁵ Pismo nr BDG-1-0912-2/2010 z dnia 25 lutego 2010 r.

¹⁶ Pismo nr BDG-I-0912-5/2010 z dnia 17 marca 2010 r.

2.5. Nie stwierdzono również nieprawidłowości w przestrzeganiu przez UOKiK zasad, formy i trybów udzielania zamówień publicznych, określonych w *ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*¹⁷. Badaniu poddano łącznie 18 postępowań¹⁸ o udzielenie zamówień publicznych przeprowadzonych w części 53 wraz z 70 fakturami opiewającymi na łączną kwotę 3 157 tys. zł wystawionymi na podstawie umów zawartych w wyniku tych postępowań. Nie stwierdzono również nieprawidłowości w zakresie zgodności i wiarygodności zbadanych dowodów księgowych, dotyczących tych zamówień.

2.6. NIK nie wnosi uwag do przestrzegania przez UOKiK zasady równego dostępu podmiotów do informacji o możliwości otrzymania dotacji oraz jednakowych kryteriów ich przyznawania, procedury wyłonienia wykonawców, a także wykorzystania dotacji celowych, udzielonych z budżetu państwa. W *ustawie budżetowej na rok 2009* przewidziano dotacje w kwocie 1 928 tys. zł. Badaniu poddano wszystkie 5 procedur, tj. 100% udzielonych dotacji. Kwoty zakontraktowane umowami wyniosły 1 927 tys. zł, z czego faktycznie wykorzystano kwotę 1 923 tys. zł, tj. 99,7% zaplanowanych na ten cel wydatków. Niewykorzystane lub nieprawidłowo wykorzystane środki w kwocie 4 tys. zł beneficjenci zwrócili w terminie na konto UOKiK. W przypadku kwoty 680,07 zł przekazanej na konto UOKiK 19 lutego 2010 r., a więc po terminie określonym umową, naliczono odsetki¹⁹. Ponieważ odsetki te wyniosły 0,37 zł, na mocy art. 63 *ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa*²⁰, zgodnie z którym końcówki wynoszące poniżej 50 groszy pomija się, uznano że należne odsetki wynoszą 0 zł.

3. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia pod względem rzetelności i legalności sporządzanie i ewidencjonowanie dowodów księgowych oraz prowadzenie sprawozdawczości budżetowej. Z populacji²¹ dowodów księgowych wylosowanych zostało 136 dowodów o łącznej wartości 5 271 tys. zł, z tego wyłączonych zostało 16 dowodów o łącznej wartości

¹⁷ Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.

¹⁸ W tym 6 postępowań przeprowadzonych przez GP UOKiK wraz z 17 fakturami opiewającymi na łączną kwotę 277 tys. zł wystawionymi na podstawie umów zawartych w wyniku tych postępowań.

¹⁹ Beneficjent zwrócił niewykorzystane środki finansowe w kwocie 2 830,71 zł w dniu 12 stycznia 2010 r., a więc z zachowaniem terminu określonego w umowie nr WZP/13/09 z dnia 26 stycznia 2009 r. Po tym terminie przeprowadzona była jeszcze analiza złożonego sprawozdania z realizacji zadania określonego umową. W trakcie analizy nadesłanych dokumentów, w dniu 17 lutego 2010 r. stwierdzono, że zleceniobiorca wykazał koszty, których część Urząd zakwestionował. W związku z powyższym, w dniu 19 lutego 2010 r. beneficjent zwrócił na konto Urzędu dodatkowo kwotę 680,07 zł. Zgodnie z art. 169 ust. 5 *uofjp* naliczono odsetki począwszy od dnia stwierdzenia nieprawidłowości, tj. od dnia 17 lutego 2010 r.

²⁰ Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.

²¹ Populację (zbiór wydatków) objętą badaniem stanowiły dokumenty/zapisy ujęte w księgach roku obrotowego 2009, będące fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiące podstawę płatności oraz odpowiadające tym dokumentom zapisy księgowe. Do populacji nie weszły dokumenty/zapisy dotyczące wynagrodzeń osobowych wynikających ze stosunku pracy wraz z pochodnymi. Wyłączone też zostały zapisy księgowe dotyczące transakcji o małej wartości (poniżej 50 zł).

1 869 tys. zł (dowody te wcześniej zostały przeanalizowane przy okazji badania zamówień publicznych). W sumie zbadanych zostało 120 dowodów (na łączną kwotę 3 402 tys. zł) wylosowanych metodą MUS i 53 dowody przeanalizowane w ramach badania zamówień publicznych (na łączną kwotę 2 879 tys. zł), tj. razem 173 dowody na kwotę 6 281 tys. zł, co stanowi 12,9% wydatków w części 53. Badania dokonano pod względem poprawności dowodów, kompletności i poprawności w zakresie bieżącej dekretacji oraz kompletności i poprawności formalnej zapisu w dzienniku. W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości. NIK nie wnosi zastrzeżeń zarówno do formalnej poprawności dowodów księgowych (badanie zgodności), jak i wiarygodności ksiąg rachunkowych w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej i rocznej. Ocena ta odnosi się także do terminowości składania sprawozdań budżetowych. Sporządzone przez Urząd roczne sprawozdanie Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa, Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych, Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń, pokazują prawidłowy i rzetelny obraz dochodów i wydatków, a także należności i zobowiązań w 2009 r.

Pozytywnej oceny sprawozdawczości ogółem, nie zmienia fakt, iż w sprawozdaniu Rb-70 za IV kwartał stwierdzono (niewystępujący poprzednio) błąd polegający na tym, że w kolumnie nr 9 tego sprawozdania nie uwzględniono zmiany w planie zatrudnienia dla statusów 03 i 16, co wynikało z przeniesienia 47 osób z wysokich stanowisk państwowych na wyższe stanowiska w służbie cywilnej, co nastąpiło z dniem 22 kwietnia 2009 r.²² Główna Księgowa Resortu powyższe uchybienie wyjaśniła²³ oczywistym błędem ludzkim związanym ze znacznym nasileniem prac w okresie, kiedy było ono sporządzane.

4. NIK zwraca uwagę na niejednoznaczność sformułowań użytych w umowach zawartych w 2009 r. pomiędzy GP UOKiK a zleceniobiorcą – zatrudnionym jako radca prawny w UOKiK²⁴. W umowach tych zapisano, że zleceniobiorca zobowiązał się świadczyć pomoc i usługi prawne na rzecz GP UOKiK oraz na rzecz jednostki macierzystej UOKiK. Mimo wyraźnej niefortunności powyższego zapisu, NIK przyjmuje wyjaśnienie Dyrektora GP UOKiK²⁵, że sformułowanie to (...) miało na celu wyłącznie podkreślenie charakteru działalności GP jako części ubocznej działalności jednostki macierzystej prowadzonej na jej

²² Zgodnie z art. 193 i 195 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 227, poz. 1505 ze zm.).

²³ Pismo z dnia 16 marca 2010 r. (bez znaku).

²⁴ Umowy zawarto w styczniu, lutym i w maju 2009 r. a dotyczyły okresów odpowiednio: 26 stycznia–25 lutego, 26 lutego–25 maja i 26 maja–25 grudnia 2009 r.

²⁵ GP-S/0910/9/5/2009 z dnia 12 marca 2010 r.

rzecz oraz charakteru zakresu spraw, którymi ono się zajmuje. W żadnym zaś wypadku użycie takiego sformułowania nie miało na celu powierzenia Zleceniobiorcy prowadzenia obsługi prawnej UOKiK (...).

5. W uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej na rok 2009 w układzie zadaniowym wskazano dla UOKiK 2 zadania: *Obrona cywilna* i *Ochrona konkurencji i konsumentów*, a w jego ramach 4 podzadania: *Ochrona konkurencji*, *Ochrona konsumentów i nadzór rynku*, *Pomoc publiczna* oraz *Tworzenie i koordynacja polityki*. Cele realizacji podzadań odzwierciedlały generalne priorytety działalności Urzędu, wynikające z Polityki Konkurencji na lata 2008-2010. Zdaniem NIK działania UOKiK związane z wdrażaniem budżetu zadaniowego należy uznać za prawidłowe.

5.1. NIK jako działanie celowe ocenia, że mimo braku takiego obowiązku, w UOKiK w celach pomocniczych wprowadzono ewidencję wykonania budżetu w układzie budżetu zadaniowego. Podstawowym celem jej wprowadzenia było wdrożenie wszystkich pracowników Urzędu do zmian, jakie będą obowiązywały, zgodnie z nową *ustawą o finansach publicznych* od 2012 r. Zdaniem Dyrektora Generalnego UOKiK²⁶, ewidencję tę należy traktować jako dodatkowe narzędzie pokazujące kształtowanie się (orientacyjne) wydatków w części 53 na przestrzeni zmieniającego się budżetu zadaniowego. Klasyfikowanie wydatków w układzie zadaniowym w Urzędzie prowadzone było w formie dodatkowej analityki zawierającej zadania, podzadania i cele dla budżetu za 2009 r.

5.2. Najwyższa Izba Kontroli ocenie poddała wykonanie podzadania *Tworzenie i koordynacja polityki*. Na jego realizację wykorzystano w 2009 r. kwotę 18 489 tys. zł z planowanych 24 322 tys. zł, tj. o 5 833 tys. zł mniej. Do monitorowania realizacji tego podzadania zastosowano miernik będący stosunkiem liczby spraw załatwionych do liczby spraw wpływających. Mimo wydatkowania środków w kwocie mniejszej o 24%, zaplanowana do osiągnięcia w 2009 r. wartość miernika – 100% – została osiągnięta.

Zdaniem NIK, cel podzadania, którym było zapewnienie sprawnego funkcjonowania Urzędu, sprawnej obsługi pozostałych pracowników oraz prawidłowego funkcjonowania urzędów w UOKiK, oddawał podstawowe przesłanie realizacji tego podzadania. Przyjmując założenie, o prawidłowości przyjętego miernika, którego niewątpliwą zaletą jest prosta konstrukcja, opisana sytuacja wskazuje na możliwość uzyskania znacznych oszczędności przy realizacji tego podzadania (w stosunku do kwot zaplanowanych na 2009 r.).

²⁶ Pismo nr DBA-1/091-1(5)/2010 z dnia 14 stycznia 2010 r.

Podobna sytuacja wystąpiła przy realizacji podzadania *Ochrona konkurencji*, na które wydatkowano 83,2% zaplanowanej kwoty, tj. o 1 537 tys. zł mniej, co nie przeszkodziło przekroczeniu zakładanej wartości miernika²⁷ o 4 pkt. proc. (96% wobec planowanych 92%). Wydatki na podzadanie *Pomoc publiczna* zrealizowano jedynie w 52,9% (o 1 112 tys. zł poniżej planu), a osiągnięta wartość miernika²⁸ była tylko o 2 pkt. proc. niższa od założonej (96% wobec 98%).

6. Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag w zakresie realizacji zadań audytowych i kontroli wewnętrznej w Urzędzie. W 2009 r. przeprowadzono 4 zadania audytowe i 4 kontrole wewnętrzne oraz kontrolę doraźną w Wojewódzkim Inspektoracie Inspekcji Handlowej w Poznaniu. Kierownicy kontrolowanych jednostek przedstawili Audytorowi wewnętrznemu (w przypadku kontroli audytowej) i Dyrektorowi Generalnemu UOKiK (w przypadku kontroli wewnętrznej) informacje o realizacji uwag i zaleceń oraz o podjętych działaniach wskazanych w przedstawionych wystąpieniach pokontrolnych.

7. NIK pozytywnie ocenia realizację planu finansowego przez GP UOKiK. Przychody GP w 2009 r. wyniosły 4 650,3 tys. zł i były niższe o 79,7 tys. zł, tj. o 1,7% od kwoty planowanej. Wpłaty z zysku do budżetu w 2009 r. wyniosły 19,3 tys. zł i były wyższe o 3 tys. zł, tj. o 18,4%, od wpłat zrealizowanych w poprzednim roku. Na zadania realizowane przez GP przeznaczono wg planu finansowego kwotę 4 730 tys. zł a wykonanie zamknęło się kwotą 4 587 tys. zł, co stanowiło 97,0% planu.

8. Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, na podstawie art. 60 ust. 2 *ustawy o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli przedstawia wniosek o dalsze podejmowanie starań, by prognozowanie dochodów UOKiK przebiegało z uwzględnieniem wszystkich dostępnych źródeł danych, w celu optymalnego zaplanowania ich wysokości.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Pani Prezes o przekazanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 i 2 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Prezes prawo zgłoszenia do

²⁷ Wskaźnik efektywności działań antymonopolowych.

²⁸ Stosunek liczby wydanych opinii o projektach programów pomocowych, projektach pomocy indywidualnej oraz projektach pomocy indywidualnej na restrukturyzację, do liczby wniosków złożonych o wydanie takich opinii.

Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się – stosownie do art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK* – od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.

wz. (-) Józef Górny

Wiceprezes NIK

13 kwietnia 2010 r.